

LBRIS

We know
books

ADRIAN SCRIECIU

**Capturarea generalului
Gerstenberg**

**CU CINCI DOCUMENTE
INEDITE DE ARHIVĂ**

CUPRINS

Cuvânt Înainte	7
Anexa 1. Colonel Vasiliu Emil- Cum a fost capturat generalul german Gerstenberg.....	13
Anexa 2. Memoriile locotenent-colonelului de aviație Scriban	61
Anexa 3. Memoriile sublocotenentului Zaharescu Gh. Constantin.....	73
Anexa 4. Memoriile general-maiorului Nicolae Dragomir	79
Anexa 5. Amintirile Generalului Tătăranu cu privire la capturarea generalului german Gerstenberg	137

ANEXA 1

ARHIVA CC AL PCR

COLECȚIE NR 60

UNIT. DE PĂSTRARE NR. 677

Cum a fost capturat generalul german Gerstenberg

Col. Vasiliu Emil

Introducere

Dramaticele evenimente trăite de mine pe frontul anti-hitlerist în vara anului 1944, și îndeosebi episodul capturării generalului german Gerstenberg, omul de mare încredere al lui Adolf Hitler în România. Acest episod mi-a rămas atât de adânc întipărit în suflet și în memoria mea, încât după un sfert de veac, scriu cu deplină convingere că voi reuși să reconstitui faptele în toate amănunțele lor, mărgînându-mă pentru aceasta să relatez numai întâmplările ce s-au desfășurat sub ochii mei și să reproduc din memorie desfășurarea cronologică a actului final care a trebuit să curme cariera generalului Gerstenberg.

Obiectivitatea comentariilor și autenticitatea faptelor ce le voi descrie, constituie pentru mine o datorie de onoare, în ideea respectării adevărului istoric. De aceea, mă simt obligat să mărturisesc de la început că, spre marea mea regret, nu am reușit să păstrez niciun fel de material ajutător care ar fi sporit puterea de convingere a textului și prin aceasta și interesul cititorilor. Regret, de asemeni, că înainte de a

scrie relatarea de față nu am reușit să dau de urma nici unuia din cei 21 de ostași cu care am conlucrat direct. Sper că unii dintre ei vor citi rândurile de față, își vor aminti evenimentul descris și vor da un semn de viață pentru înscrierea cu cinste a numelui lor în analele istoriei armate române.

M-am bucurat însă de colaborarea directă a colonelului în rezervă Dumitru Stoiculescu și de participarea colonelului în rezervă Panait Gavrilesco, care prin funcțiile lor și însărcinările primite de la generalul Ilie Șteflea, comandantul Armatei a 4-a, au urmărit desfășurarea întregii acțiuni.

Surprinzător și regretabil, că jurnalul de operații al Armatei a 4-a pentru ziua de 28 august 1944, neglijează înscrierea acestui eveniment, lăsând albă care, prin ambiția deșartă și reaua credință a unor pescuitori în ape turburi, riscă să fie întinată.

2. Ziua de 28 august 1944

Memorabila zi de 28 august a început pentru noi cu o inexplicabilă schimbare a cartierului Armatei a 4-a, de la Gheorghiuța, cu câțiva km spre nord, la Drăgănești, pe râul Prahova. Albastrul strălucitor și imaculat al cerului prevestea o zi calmă și caldă de toamnă pe tot întinsul îndepărtat și liniștit al câmpiei Bărăganului. Avioanele hitleriste încetaseră cursa nelegiuitului pod aerian Buzău-București, iar Capitala țării, lovită de sălbăticia bombardamentelor avioanelor germane, mai fumea încă, străduindu-se să înlătore ruinele și să repare distrugerile pentru a putea reintra, cât mai neîntârziat, în normal.

Trupele germane înfrânte în bătălia din jurul Bucureștiului au fost silite să capituleze în cea mai mare parte, iar acțiunea de curățire a ultimelor rezistențe din zona petroliferă a orașului Ploiești se desfășura în ritm accelerat. În zona Armatei a 4-a, încercările sporadice de agresiune ale unităților germane au fost lichidate. Drept consecință a informațiilor referitoare la acțiunile forțelor germane în neîntreruptă efervescentă, dar cu o intensitate din ce în ce mai scăzută și mai ales asupra soartei trupelor noastre din Moldova, în Comandamentul Armatei a 4-a activitatea se relua într-o atmosferă de apăsătoare inerție.

Preocuparea esențială se continua, de câteva zile, în imperativul recuperării răzleților și reorganizarea lor în noi unități capabile să acționeze neîntârziat, împreună cu armata aliată sovietică la compania contra hitleriștilor. Speram în recuperarea efectivelor celor aproximativ 9 divizii de infanterie, temporar împiedicate să treacă linia de contact dintre forțele sovietice și cele germane, la nord de Focșani.

În această stare de spirit întrebarea „ce ne va aduce ziua de astăzi” era mai mult decât justificată. Răspunsul nu s-a lăsat mult așteptat.

– „Domnul Locotenent Colonel Emil Vasiliu este rugat să se prezinte la Dl. General Șteflea”, anunță ofițerul de serviciu pe comandament.

– „Ce s-o fi întâmplat oare”, întreb pe lt. colonelul Dumitru Stoiculescu, bunul meu camarad și prieten.

– „Bineînțeles, te trimite undeva”, presupune el.

Cu acest scurt și grăbit dialog ajungem în fața cabinetului generalului comandant. Cuprins de o nejustificată și puternică emoție, am ciocănit la ușa de 4 ori în loc de cele 3 lovituri obișnuite, la care binecunoscutul și prietenosul glas al generalului Șteflea mă invită să intru. Nu mi-am putut explica, și nu-mi explic nici acum când re trăiesc această clipă, scriindu-mi emoțiile și amintirile trecutului îndepărtat, asociația de idei și stări sufletești prin care mi-am amintit de cele 4 bătăi din simfonia a V-a de Beethoven pe care geniul inegalabil al marelui compozitor le-a folosit ca început de temă, realizând magistrala simfonie a destinului. Prin inversare, nu destinul bătea la ușa generalului, ci din contră, eu sunt acela care băteam la ușa destinului.

L-am găsit pe generalul Șteflea în picioare lângă masa sa de lucru, palid de emoție, întâmpinându-mă cu o privire plină de îngrijorare accentuată prin prelungirea albului ochilor către pleoapa de jos. Generalul Șteflea era un cardiac. După câteva secunde, revenindu-și la calmul său obișnuit, mi-a expus situația și mi-a precizat misiunea, cu claritate și cu concizie.

„Dețin certa informație că o puternică coloană motorizată germană, lungă de aproximativ 5 km a părăsit astăzi dimineață Bucureștiul și că se îndreaptă spre Buzău, încercând să-și croiască drum pe Valea Buzăului, pentru a scăpa la nord de Carpați. Coloana este comandată de colonelul generalul Gerstenberg, șeful misiunii militare germane a aerului, omul de cea mai mare încredere a lui Adolf Hitler, în România. Poate ajunge la sud de satul Drăgănești, pe râul Prahova, în mai puțin de 2 ore. Am dat ordin colonelului Dragomir, subșeful de stat major, să întâmpine și să oprească coloana cât mai la sud de Drăgănești și să invite la

mine pe generalul Gerstenberg. Practic coloana este încercuită și nu are șanse să scape, dar trebuie să facem tot ce ne stă în putință ca să evităm o inutilă vărsare de sânge. Dacă colonelul Dragomir reușește să convingă pe generalul Gerstenberg să vină la Drăgănești, îți încredințez dumitale sarcina capturării generalului și dezarmării coloanei. În cazul că generalul Gerstenberg refuză, vom încerca să-l oprim cu forța, la sud de râul Prahova.

Pentru bararea trecerii, peste pod, dispunem de un singur batalion de infanterie întărit cu o secție de tunuri antitanc, care, în prezent este în curs de ocupare și organizare a poziție. Îți atrag îndeosebi atenția asupra vicleniei, cruzimii și lipsei totale de scupule a generalului Gerstenberg.

Dacă vei avea nevoie vino oricând la mine pentru ordine suplimentare. Îți doresc succes”. Asigurându-mi generalul, din toată convingerea, că voi face tot ce-mi va sta în putință pentru îndeplinirea integrală a misiunii încredințate, am plecat cu marea satisfacție că la despărțire am deslușit în privirea sa o expresie de liniște, încredere și ușurare.

Ieșind din cabinetul generalului mi-am dat seama cât de critică era situația Comandamentului Armatei a 4-a la acea dată, complet izolat în mijlocul Bărăganului și departe de trupele sale, fiind confruntat de iminentul pericol al puternicei coloane germane, care se apropia rapid și amenințător.

Singura trecere peste râul Prahova din apropiere fiind podul de la nord de Gheorghiuța, însemna că direcția de înaintare a coloanei germane era obligată și că noi ne aflam exact în drumul ei. Aveam de acoperire obstacolul oferit de râul Prahova iar pentru apărarea frontului un singur batalion de infanterie și două tunuri

antitanc. Raportul de forțe era deci net în defavoarea noastră, iar rezistența ar fi avut caracter de hărțuială și întârziere, după zdrobirea căreia coloana și-ar fi continuat nestingherită goana către trecătoarea întorsurii Buzăului, unica sa speranță de salvare.

În întreaga zonă, nu se aflau atunci decât puține unități românești în curs de afluire, cu o prea slabă forță combativă pentru a putea fi regrupate în timp util, într-o unitate operativă capabilă să oprească și să dezarmeze coloana germană, care după lungimea ei de aproape 5 km. Trebuia apreciată la tăria unei divizii.

Iată de ce, ca primă măsură de protecție, a fost necesară schimbarea postului de comandă al Armatei a 4-a de la Gheorghiuța la nord de râul Prahova, la Drăgănești.

Iată de ce, generalul Șteflea mi-a părut destul de îngrijorat. În situația dată, generalul Șteflea a hotărât să încerce evitarea luptei și să folosească constrângerea morală directă asupra comandantului coloanei, în care scop a conceput cel mai potrivit și în același timp cel mai simplu plan:

1. Generalul german să fie atras în cursă sub pretextul parlamentării cu generalul Șteflea, misiune pe care a încredințat-o colonelului N. Dragomir.

2. Despărțit de coloana sa, generalul german să fie constrâns să dea ordin de capitulare a coloanei, această misiune revenindu-mi mie.

Stratagema avea toate semnele de reușită, ținând seama că moralul nemților nu putea fi decât foarte scăzut, întrucât știau că sunt încercuți și mai ales că încercarea lor de a scăpa din cleștele

ce se strângea din ce în ce mai mult, comporta riscurile unor mari sacrificii, cu slabe perspective de reușită.

Propunerea unei întrevederi între comandantii părților făcută de generalul Șteflea, în această situație, rațional nu trebuia respinsă de generalul Gerstenberg.

Șiretenia sau viclenia în război a fost și va fi întotdeauna practică sub variante forme.

Aparent, ar constitui antinomia etice și onoarei militare tradiționale, dar în fond, contribuie de cele mai multe ori, în mod hotărâtor la obținerea rezultatelor maxime, cu pierderi minime sau chiar fără nici o pierdere de sânge și vieți omenești. Nu se va putea invoca însă nici o scuză în favoarea folosirii vicleniei dusă până la perfidie.

A fost ca ultima operațiune din cariera de mare comandant de oști a generalului Șteflea să fie câștigată prin subtilitatea inteligenței și tăria caracterului, fără să se tragă un singur foc de pușcă și fără să curgă o singură picătură de sânge omenesc.

Analizând situația în ansamblul ei, am considerat că operațiunea se scindează de la sine, prezentând două momente distincte:

1. Misiunea primordială și esențială a colonelului N. Dragomir de a convinge pe generalul Gerstenberg să oprească coloana și să prezinte generalului Șteflea, pentru a trata și a găsi o soluție convenabilă ambelor părți.

2. În raport cu alternativa rezultatului obținut de colonelul Dragomir, apar în mod necesar, două ipoteze opuse:

a) Dacă legitima prudență și intuiția generalului german vor putea fi depășite de abilitatea generalului N. Dragomir, care va trebui să convingă pe generalul Gerstemberg să se despartă de coloana sa, și să vină la Drăgănești – urmează atunci actul final și hotărâtor al dezarmării sale și a întregii coloane, prin persuasiune sau în caz de refuz, prin folosirea forței.

b) Dacă din contră, generalul german nu consimte să fie la Drăgănești, iar colonelul român nu ar izbuti să-l convingă că renunțarea la ultima șansă, ce i se oferă, aceea de a trata cu generalul Șteflea, duce inevitabil la nimicirea totală a coloanei, urmează să intre în acțiune batalionul nostru de infanterie, pentru a opri și dezarma coloana germană.

În ipoteza că generalul Gerstemberg acceptă soluția întrevederii cu generalul Șteflea și s-ar putea atribui și eventual și intenția prezumată a capitulării „ipso facto” fără nici o împotrivire, prezentarea sa la Drăgănești constituind astfel un act de simplă formalitate.

Această ipoteză pe care am dori-o realizată din toată inima pare însă foarte puțin probabilă. Logica cea mai elementară duce la concluzia că generalul va încerca să obțină de la generalul Șteflea, posibilitatea de a trece fără întârziere râul Prahova pentru a câștiga astfel un timp foarte prețios în goana sa către libertatea ce o întrevede la Nord de creasta Carpaților. De aceea nu trebuie să ne așteptăm nici la o atitudine concesivă și nici la una de compromis din inițiativa sa proprie.

Generalul Gerstemberg nu va veni la Drăgănești pentru a se constitui prizonier de bună voie și nici pentru a oferi capitularea coloanei fără luptă în schimbul propriei sale libertăți. Nu acesta ar